

МІНІСТЕРСТВО З ПИТАНЬ РЕІНТЕГРАЦІЇ ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

Чоколівський бульвар, 13, м. Київ, 03186, тел. (044) 284-77-13, (044) 536-92-34
E-mail: info@mtot.gov.ua, сайт: www.mtot.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 40446210

від _____ 20__ р. № _____

На № _____ від _____ 20__ р.

**Народному депутату України,
голови Комітету Верховної Ради
України з питань правової політики
Костіну А. Є.**

Шановний Андрію Євгеновичу!

На виконання резолюції Віце-прем'єр-міністра України – Міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України О. Ю. Резнікова від 12.03.2021 № 10429/1/1-21, до Вашого листа від 10.03.2021 № 04-26/03-2021/84907 Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України спільно з Міністерством фінансів України та Фондом державного майна України розглянуто проект Закону України «Про захист права власності та інших речових прав осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії» (реєстр. № 5177 від 01.03.2021) (далі – законопроект) та за результатами розгляду повідомляється наступне.

Відповідний законопроект розроблено робочою групою, утвореною Комітетом Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономній Республіці Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин, до складу якої, зокрема, входили представники Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України (далі – Мінреінтеграції).

Слід зазначити, що питання виплати грошової компенсації постраждалим, житлові будинки (квартири) яких зруйновано внаслідок збройної агресії Російської Федерації, є одним із пріоритетних напрямків діяльності Кабінету Міністрів України та Мінреінтеграції.

Відтак, Мінреінтеграції цілком підтримує необхідність законодавчого врегулювання питання захисту права власності та інших речових прав осіб, постраждалих внаслідок збройної агресії Російської Федерації.

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат

58E2D9E7F900307B040000004812F002ACE8500

Підписувач Замлинський Ростислав Теодозійович

Дійсний з 07.07.2020 по 07.07.2022

Міністерство з питань
реінтеграції тимчасово
окупованих територій
України

22/9.2-1479-21 від 22.03.2021

В той же час, Міністерством фінансів України листом від 17.03.2021 № 09020-05-5/8489 надано наступні пропозиції:

1. У порушення частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України до законопроекту не подано фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) та реальних пропозицій про зміни до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

2. Термін набрання цим законопроектом чинності не відповідає вимогам частини третьої статті 27 Бюджетного кодексу України, згідно з якою закони України або окремі їх положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету) і приймаються після 15 липня року, що передує плановому, вводяться у дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим.

3. Частиною четвертою статті 2 Закону України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» визначено, що відповідальність за матеріальну чи нематеріальну шкоду, завдану Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації, покладається на Російську Федерацію відповідно до принципів і норм міжнародного права.

Відповідно до частини третьої статті 5 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» відповідальність за порушення визначених Конституцією та законами України прав і свобод людини і громадянина на тимчасово окупованій території покладається на Російську Федерацію як на державу-окупанта відповідно до норм і принципів міжнародного права.

Частиною шостою статті 5 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» передбачено, що відшкодування матеріальної та моральної шкоди, заподіяної внаслідок тимчасової окупації державі Україна, юридичним особам, громадським об'єднанням, громадянам України, іноземцям та особам без громадянства, у повному обсязі покладається на Російську Федерацію як на державу, що здійснює окупацію. Держава Україна всіма можливими засобами сприятиме відшкодуванню матеріальної та моральної шкоди Російською Федерацією.

Статтею 16 Цивільного кодексу України передбачено, що способами захисту цивільних прав та інтересів можуть бути: відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди; відшкодування моральної (немайнової) шкоди.

Водночас відповідно до пункту 6 частини першої 1 статті 21 Кодексу цивільного захисту України передбачено, що громадяни України мають право на соціальний захист та відшкодування відповідно до законодавства шкоди, заподіяної їхньому життю, здоров'ю та майну внаслідок надзвичайних ситуацій

або проведення робіт із запобігання та ліквідації наслідків.

Згідно із першою, сьомою, восьмою та дев'ятою частинами статті 86 Кодексу цивільного захисту України встановлено, що забезпечення житлом постраждалих, житло яких стало непридатним для проживання внаслідок надзвичайної ситуації, здійснюється місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування; якщо будівництво або закупівля квартири (житлового будинку) для постраждалих здійснюється місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування, суб'єктами господарювання, грошова компенсація за зруйновану або пошкоджену квартиру (житловий будинок) не виплачується; постраждалі, яким виплачено грошову компенсацію за зруйновану або пошкоджену квартиру (житловий будинок), житлом за рахунок держави не забезпечуються; забезпечення житлом постраждалого або виплата грошової компенсації за рахунок держави здійснюється за умови добровільної передачі постраждалим зруйнованого або пошкодженого внаслідок надзвичайної ситуації житла місцевим державним адміністраціям або органам місцевого самоврядування, суб'єктам господарювання.

Аналіз зазначених норм права свідчить про те, що, вимагаючи у держави виплату компенсації за зруйноване майно, власник цього майна має спочатку добровільно передати пошкоджений чи зруйнований внаслідок терористичного акту будинок місцевим державним адміністраціям або органам місцевого самоврядування.

Отже, такі виплати мають здійснюватися за рахунок сплачених Російською Федерацією сум компенсації матеріальної та нематеріальної шкоди, завданої Україні внаслідок збройної агресії.

4. На сьогодні питання надання постраждалим, житлові будинки (квартири) яких зруйновано внаслідок надзвичайної ситуації воєнного характеру, спричиненої збройною агресією Російської Федерації, компенсації врегульовано чинним законодавством.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 18.12.2013 № 947 «Про затвердження Порядку надання та визначення розміру грошової допомоги постраждалим від надзвичайних ситуацій та розміру грошової компенсації постраждалим, житлові будинки (квартири) яких зруйновано внаслідок надзвичайної ситуації воєнного характеру, спричиненої збройною агресією Російської Федерації» у 2021 році Міністерству з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України за КПКВК 3901070 «Грошова компенсація постраждалим, житлові будинки (квартири) яких зруйновано внаслідок надзвичайної ситуації воєнного характеру, спричиненої збройною агресією Російської Федерації» передбачені видатки в обсязі 114 млн грн.

Також у Державному бюджеті України на 2021 рік на забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб передбачені бюджетні призначення за такими бюджетними програмами:

Міністерству у справах ветеранів України за КПКВК 1511050 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, та визнані особами з інвалідністю внаслідок війни III групи відповідно до пунктів 11-14 частини другої статті 7 або учасниками бойових дій відповідно до пунктів 19-20 частини першої статті 6 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та які потребують поліпшення житлових умов» із урахуванням можливостей державного бюджету враховані видатки на рівні минулого року в обсязі 248,4 млн грн;

Міністерству розвитку громад та територій України за КПКВК 2751490 «Надання пільгового довгострокового державного кредиту внутрішньо переміщеним особам, учасникам проведення антитерористичної операції (АТО) та/або учасникам проведення операції Об'єднаних сил (ООС) на придбання житла» – 15,0 млн грн, порядок використання яких затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27.11.2019 № 980;

Міністерству з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України за КПКВК 3901610 «Надання пільгових іпотечних кредитів внутрішньо переміщеним особам» – 408,1 млн грн;

КПКВК 3911020 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України» – 125,0 млн грн, порядок та умови надання якої затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.2017 № 769.

Міністерству фінансів України передбачено бюджетні призначення за бюджетною програмою за КПКВК 3501540 «Забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва» в розмірі 2 млрд грн, у тому числі на надання фінансової державної підтримки малого та середнього бізнесу в Україні, а також надання фінансової державної підтримки фізичним особам – позичальникам, спрямованої на здешевлення вартості іпотечних кредитів, наданих їм банками на придбання житла.

Умови, критерії та механізм здешевлення вартості іпотечних кредитів за рахунок фінансової державної підтримки позичальників іпотечних кредитів визначено Порядком здешевлення вартості іпотечних кредитів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 № 28 «Про надання фінансової державної підтримки» (зі змінами).

Фондом державного майна України листом від 22.03.2021 № 10-18-6151 надано наступні пропозиції:

Стаття 11 проекту Закону стосується особливостей визначення розміру компенсації за знищене майно. Згідно з частиною сьомою зазначеної статті «сума витрат, понесених постраждалим на оцінку майна, може включатися у загальну суму компенсації, у разі якщо сукупний розмір виплат не перевищує граничні розміри, встановлені цим Законом».

Проте, стаття 11 проекту Закону не містить положень, згідно з якими розмір компенсації може бути визначений відповідно до Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» (далі – Закон про оцінку).

Відповідно до статті 7 Закону про оцінку оцінка майна проводиться у разі визначення збитків або розміру відшкодування у випадках, визначених законом.

Згідно із Законом про оцінку, оцінка майна здійснюється оцінювачами в складі суб'єкта оціночної діяльності, на підставі договору між суб'єктом оціночної діяльності – суб'єктом господарювання та замовником оцінки або на підставі ухвали суду про призначення відповідної експертизи щодо оцінки майна (статті 3, 5, 6, 10 Закону про оцінку).

Слід звернути увагу на те, що суб'єкти оціночної діяльності не здійснюють експертизи. Відповідно до Закону про оцінку, такі суб'єкти забезпечують проведення оцінки майна.

Відтак, положення проекту Закону потребує доопрацювання в частині узгодження норм статті 11 проекту Закону із Законом про оцінку.

З повагою

Перший заступник Міністра

Ростислав ЗАМЛИНСЬКИЙ